

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОСНОВ ПРАВА УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-педагогічної роботи

та соціальних питань і розвитку

Львівського національного університету

імені Івана Франка

проф. Лозинський М.В.

«___» _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ПРАВА І ДЕРЖАВИ

Факультет: економічний

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Напрямок підготовки: 051 «Економіка»

Спеціалізація: Економіка та правове регулювання в бізнесі

Львів – 2018

Теорія права і держави. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів економічного факультету за напрямом підготовки 051 «Економіка»; спеціалізація «Економіка та правове регулювання в бізнесі».

Розробники: Шандра Р. С., кандидат юридичних наук, доцент кафедри основ права України.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри основ права України

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри основ права України

_____ (Кіселичник В. П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено Вченою радою юридичного факультету

Протокол від. “ ____ ” _____ 20__ року № ____

“ ____ ” _____ 20__ року Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни
«Теорія права і держави»)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» <small>(шифр, назва)</small>	Нормативна	
Модулів: 1	Напрями 051 «Економіка» <small>(шифр, назва)</small>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1	Спеціалізація Економіка та правове регулювання в бізнесі <small>(назва)</small>	1-й	-й
Курсова робота		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		32 год	.
		Практичні, семінарські	
		32 год	.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		26 год.	
ІНДЗ:			
Вид контролю: екзамен			

2. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Анотація. Теорія права і держави є правничою навчальною дисципліною, яка покликана допомогти освоїти базову юридичну термінологію та сформувати у студентів професійне юридичне мислення. Особливу увагу привчено вивченню теоретичних аспектів реалізації та захисту прав людини, діяльності та функціонування громадянського суспільства, сутності, характерним рисам та проблемам розбудови правової держави, принципу верховенства права, співвідношення права та держави та ін.

Мета: формування практичних знань і навиків, необхідних юристу для

успішного здійснення правотворчої та правозастосовна діяльності; узагальнення та вивчення позитивного досвіду (правотворчого, інтерпретаційного, правореалізаційного).

Предмет: закономірності створення та ефективного функціонування права та здійснення юридичної діяльності.

Викладання навчальної дисципліни передбачає читання лекцій, проведення практичних занять, написання студентами письмових робіт і складання екзамену.

Заплановані результати навчання:

<i>Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач</i>	<i>Програмні результати навчання</i>
<p>Знання спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи</p>	<p>теоретичні та практичні аспекти створення та ефективного функціонування права, та здійснення юридичної діяльності; основні напрямки та тенденції у вітчизняних та зарубіжних наукових дослідженнях.</p>
<p>Уміння розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог</p>	<p>аналізувати та критично осмислювати наукові праці; здійснювати пошук наукових праць, нормативно-правових актів, судових рішень за допомогою різних вітчизняних та зарубіжних пошукових систем.</p>

<p>Комунікація зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються</p>	<p>дискутувати та обґрунтовувати свою думку з приводу наукових та практичних проблем; чітко і аргументовано викладати результати дослідження у письмових працях (есе, статтях, тезах доповідей тощо).</p>
<p>Автономність та відповідальність прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування</p>	<p>аналізувати нормативно-правові акти з огляду на техніку правотворчості, юридичне письмо, застосування юридичної термінології тощо; прогнозувати можливі негативні наслідки прийняття таких актів, зокрема правові, соціально-економічні, політичні та ін.</p>

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1.

Основи праворозуміння

Частина 1. Права людини

1. Праворозуміння: поняття та основні концепції.
2. Правовий статус особи: поняття, структура та види.
2. Права людини: поняття, особливості та класифікація.
3. Покоління прав людини.
5. Міжнародні і європейські стандарти прав людини.

Частина 2. Об'єктивне право

1. Об'єктивне та позитивне право.

2. Функції права.
3. Принципи права.
4. Право і соціальне регулювання.
5. Право і економіка.

Тема 2.

Право і держава

Частина 1. Теоретично-правова характеристика держави

1. Поняття, ознаки та атрибути держави.
2. Способи державотворення та типологія держав.
3. Функції держави: поняття, види, форми здійснення.
4. Елементи форми держави.
5. Державна влада. Механізм та апарат держави.

Частина 2. Правова держава

1. Становлення концепції правової держави.
2. Громадянське суспільство як основа правової держави.
3. Поняття, принципи правової держав.
4. Ознаки правової держави.
5. Правова держава та соціальна держава: співвідношення понять.

Тема 3.

Теоретичні аспекти реалізації принципу верховенства права

Частина 1. Верховенство права

1. Поняття, ознаки, суть та значення верховенства права.
2. Складові верховенства права.
3. Верховенство права і держава.
4. Верховенство права і громадянське суспільство.
5. Верховенство права і економіка.

Частина 2. Правосвідомість і правова культура

1. Правосвідомість: поняття, структура та функції.
2. Рівні та види правосвідомості. Деформація правосвідомості.
3. Правова культура: суть, поняття, структура;
4. Правове виховання.
5. Значення правової культури і правової свідомості для розбудови правової держави та реалізації принципу верховенства права.

Тема 4.

Система права

Частина 1. Поняття та структура системи права

1. Система права та елементи її структури. Система законодавства.
2. Галузь права: поняття та класифікація.
3. Інститут права: поняття і класифікація.
4. Матеріальне і процесуальне право.
5. Співвідношення міжнародного і національного права.
6. Правова система та система права: співвідношення понять, види правових систем.

Частина 2. Норма права

1. Поняття та ознаки норми права.
2. Структура норми права.
3. Класифікація норм права.
4. Норма права та принцип права: співвідношення понять.
5. Співвідношення норми права та статті.

Тема 5.

Форми права

Частина 1. Загальна характеристика форм права

1. Форма права і джерело права: співвідношення понять.

2. Класифікація джерел права.
3. Характеристика окремих видів джерел права:
 - а. правовий звичай;
 - б. правовий прецедент;
 - в. нормативно-правовий договір;
 - г. загальні принципи права;
 - д. правова доктрина;
 - е. інші джерела права.

Частина 2. Нормативно-правовий акт

1. Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, види.
2. Закон: поняття, ознаки, види.
3. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, види.
4. Дія нормативно-правових актів.

Тема 6.

Правотворчість, реалізація та застосування права

Частина 1. Правотворчість

1. Правоутворення, правотворчість та законотворчість: співвідношення понять.
2. Правотворчість: поняття, ознаки, функції.
3. Принципи правотворчості.
4. Види правотворчості. Законотворчість.
5. Систематизація нормативно-правових актів.

Частина 2. Реалізація та застосування права

1. Реалізація права: поняття, ознаки та форми.
2. Застосування права: поняття, ознаки, функції.
3. Стадії правозастосовної діяльності та основні вимоги до неї.
4. Акти застосування права: поняття, ознаки, види, структура.

5. Прогалини в праві та правові колізії: поняття та способи подолання.

Тема 7.

Правові відносини та правове регулювання

Частина 1. Правові відносини

1. Правові відносини: поняття, ознаки, види і склад.
2. Підстави виникнення правовідносин. Юридичні факти.
3. Суб'єкти правовідносин та правосуб'єктність.
4. Об'єкти правовідносин.
5. Юридичний зміст правовідносин.

Частина 2. Правове регулювання

1. Правове регулювання: поняття та механізм.
2. Методи, способи і типи правового регулювання.
3. Правовий вплив.
4. Правові стимули та обмеження.
5. Правова політика.

Тема 8.

Правозначуща поведінка та юридична відповідальність

Частина 1. Правозначуща поведінка

1. Правозначуща поведінка: поняття, ознаки та види.
2. Правопорушення: поняття, ознаки, види.
3. Склад правопорушення.
4. Види та причини правопорушень.
5. Зловживання правом.

Частина 2. Юридична відповідальність

1. Поняття, ознаки та підстави юридичної відповідальності.

2. Види юридичної відповідальності. Позитивна і негативна юридична відповідальність.

3. Мета і функції юридичної відповідальності.

4. Принципи юридичної відповідальності.

5. Обставини, що виключають юридичну відповідальність.

6. Підстави звільнення від юридичної відповідальності.

Тема 9.

Тлумачення правових норм та юридична аргументація

Частина 1. Тлумачення правових норм

1. Поняття та функції тлумачення правових норм.

2. Причини та підстави тлумачення правових норм.

3. Способи тлумачення правових норм.

4. Види тлумачення правових норм.

5. Акти офіційного тлумачення (інтерпретаційні акти).

Частина 2. Правова аргументація

1. Природа правової аргументації.

2. Моделі правової аргументації.

3. Особливості судової аргументації.

4. Правила правового дискурсу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього годин	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основи права та конституційного права												
Тема 1.	10	4	4			2						
Тема 2.	10	4	4			2						
Тема 3.	10	4	4			2						
Тема 4.	10	4	4			2						

Тема 5.	10	4	4			2					
Тема 6.	10	4	4			2					
Тема 7.	10	4	4			2					
Тема 8.	10	4	4			2					
Тема 9.	10					10					
Усього :	90	32	32			26					

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи праворозуміння	4
2	Право і держава	4
3	Теоретичні аспекти реалізації принципу верховенства права	4
4	Система права	4
5	Форми права	4
6	Правотворчість, реалізація та застосування права	4
7	Правові відносини та правове регулювання	4
8	Правозначуща поведінка та юридична відповідальність	4
9	Тлумачення правових норм та юридична аргументація	с/р
	Разом	32

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи праворозуміння	2
2	Право і держава	2
3	Теоретичні аспекти реалізації принципу верховенства права	2
4	Система права	2
5	Форми права	2
6	Правотворчість, реалізація та застосування права	2
7	Правові відносини та правове регулювання	2
8	Правозначуща поведінка та юридична відповідальність	2
9	Тлумачення правових норм та юридична аргументація	10
	Разом	26

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Під час практичного заняття викладач має право застосувати одну із наступних форм проведення поточного контролю:

- усне опитування;
- письмове опитування (контрольна робота);
- тестовий контроль.

Тестовий контроль можна проводити як на практичних, так і на лекційних заняттях.

Модульний контроль – це оцінювання якості системного засвоєння студентами матеріалу шляхом проведення модулів. Форма модульного контролю за рішенням кафедри може бути у вигляді:

- тестів;
- письмових завдань;
- усно (колоквіум).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Форма проведення іспиту може бути усною, письмовою, тестовою або у комбінованій формі.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Результати контролю враховують при визначенні середнього бала за поточний та модульні контролю. У разі відсутності оцінок (балів) на практичних заняттях, студентів за поточний контроль виставляють «0» балів.

Оцінювання знань студентів проводять шляхом виставлення балів за такою шкалою:

№	Бали	Рівень знань за національною шкалою
1	50	Відмінно
2	45	Дуже добре
3	40	Добре
4	31	Задовільно
5	26	Достатньо
6	0	Незадовільно

Студенту, який був відсутній на практичному занятті, або не виконав завдання з практичного заняття (задачі, творчі чи практичні завдання тощо), або зголосився про свою неготовність, або за результатами відповіді не виявив знань і отримав оцінку незадовільно, виставляють «0» балів. Отримані у такому разі («0» балів) враховують при визначенні середнього бала.

Для допущення до екзамену студент мусить набрати за результатами поточного та модульного контролів не менше 26 балів). Якщо студент не виконав усі види робіт передбачених навчальним планом (має невідпрацьовані заборгованості, не склав модуля), вважається, що він не виконав навчальної програми і до екзамену не допускається.

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Кінцева оцінка за екзамен складається із суми середнього бала за поточний та модульний контролі і балів за екзамен з дотримання пропорції 50% - 50%. Під час складання екзамену студент має набрати не менше 26 балів. Якщо студент набирає менше 26 балів, екзамен вважається нескладеним і бали за нього не зараховуються. Студент отримує оцінку «незадовільно» і складає екзамен за талоном №2.

Шкала оцінювання: Університету , національна та ECTS

Кількість набраних балів, разом із поточним, модульним контролем (національна шкала)	Код оцінки (національна шкала)	Код оцінки за залік (міжнародний стандарт)
90 – 100	Зарах	A
81 – 89	Зарах	B
71 – 80	Зарах	C
61 – 70	Зарах	D
51 – 60	Зарах	E
0 - 50	Незарах	FX
0 – 50 на комісії	Незарах	F

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.
2. Кельман М.С. Загальна теорія держави і права: підруч. / М.С. Кельман. О.Г. Мурашин. – Київ: Кондор, 2005. – 609 с.
3. Кельзен Г. Чисте Правознавство: З дод.: Пробл. справедливості / Пер. з нім. О. Мокровольського. – Київ: Юніверс, 2004. – 496 с.
4. Котюк В.О. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник / В.О. Котюк. — К.: Атіка, 2005. — 592 с.
5. Луць Л. А. Загальна теорія держави і права: навчально-методичний посібник. – Київ, 2013.
6. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: Підручник / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва. – Київ: Юрінком Інтер, 2015. – 584 с.
7. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави. Навч.посібник. – Вид. 10-е, доповнене. – Львів: Край, 2008. – 224 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційна веб-сторінка Верховної Ради України: www.rada.gov.ua.
2. Офіційна веб-сторінка Президента України: www.president.gov.ua.
3. Офіційна веб-сторінка Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua.
4. Офіційна веб-сторінка Верховного Суду: <http://www.scourt.gov.ua/>
5. Офіційна веб-сторінка Конституційного Суду України: <http://www.ccu.gov.ua/uk/>